

ЕЗИКЪТ НА ДОНАЛД ТРЪМП: ДИСКУРСНО КОНСТРУИРАНЕ НА ОБРАЗА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ В ПУБЛИЧНИТЕ ИЗЯВЛЕНИЯ НА ПРЕЗИДЕНТА

Калина Ишпекова-Братанова*, Марияна Мирчева**

Увод

Избирането на Доналд Тръмп за президент на САЩ предизвика разгорещен дебат относно дискурса на постистината – новата форма на пропаганда в ерата на дигиталните технологии. Политиката на постистината набира популярност по целия свят, а Полша, Русия и Турция са само част от европейските държави, в които тя се проявява. Ярък пример в това отношение е кампанията, свързана с Брекзит.

Езикът на президента Тръмп е активно обсъждан по отношение на стилистико-риторичните похвати в публичните му изявления, в които той остро критикува индивиди, групи или държави. Липсата на ораторски умения, кохерентност и смисленост в изказванията на 45-ия президент на САЩ са обект на редица изследвания. Макар и да не е първият американски президент, критикуван за риториката [1], стилистиката и поведението си, Доналд Тръмп фокусира изследователското внимание в академичните и журналистически среди много силно. (Езикът на 43-ят президент на САЩ Джордж Буш роди нов термин – Bushism, който обобщава нестандартни изречения и фрази, неточно произношение, малапропизми, както и семантични и лингвистични грешки, които президентът допуска в публичните си изказвания.)

Дискурсът, характерен за публичните изяви и изказвания на Тръмп, има различни прояви: телевизионни репортажи и варианти на ток шоу (talk show), уводни статии и коментари във водещи периодични издания, социалните мрежи. Либерали и умерени политици често твърдят, че медиите и обществото трябва да преместят фокуса на своето внимание от вулгарния изказ на президента към реалната дейност по различни политики, водени в различните федерални институции. Републиканските конгресмени често отхвърлят най-шокиращите коментари на Тръмп, критикувайки медиите, че

---

* Калина Ишпекова-Братанова, ст. преподавател, доктор по политология, катедра "Чужди езици и приложна лингвистика", УНСС, email: kalina.bratanova@abv.bg

** Марияна Мирчева, ст. преподавател, катедра "Чужди езици и приложна лингвистика", УНСС, email: mariyana.simova@gmail.com

обръщат прекалено много внимание на туитовете му. Лингвисти и експерти в областта на равнопоставеността на половете често дебатират характера за Тръмп сексизъм и женомразство (виж Cameron, 2016; Lakoff, 2016 [February 6]; Tannen, 2016). Други наблягат на расистките му изказвания (виж Murphy, 2016; Schwartz, 2016). Публикувани са не малко книги, осветляващи управленския стил на президента, най-популярните сред които са *A Higher Loyalty: Truth, Lies and Leadership* (Голяма лоялност: истина, лъжи и лидерство) от Джеймс Коуми (директор на ФБР от 2013 до 2017 г.), *Unhinged: An Insider's Account of the Trump White House* (Разкачена: разказ на вътрешен човек за Белия дом на Тръмп) от Омароса Маниголт Нюман [2], *Fire and Fury* (Огън и ярост) на Майкъл Улф и *Fear* (Страх) на Роб Уудърд.

Доналд Тръмп е първият кандидат-президент и действащ президент на САЩ, ползващ социалната мрежа Туитър за директна комуникация със своя електорат [3]. Немалко медийни критици посочват, че 2016 г. е годината на Туитър изборите (Kantrowitz, 2012).

Други изследователи правят анализ на речевите характеристики на покойния венецуелски президент Уго Чавес (Koch-Kozhuharova, 2015). Харизмата и ораторските умения на Чавес са тези, които всъщност го извеждат на политическата сцена. След неуспелия опит за държавен преврат срещу Карлос Андрес Перес, в който е замесен и Чавес, последният поема отговорност, *"поведение атипично за политическата гилдия ... Импровизираните думи, които произнася подполковникът по телевизията, за да помоли другарите си да сложат оръжие, поставя началото на неговата героизация на национално равнище"*. (Koch-Kozhuharova, 2015, с. 218; преводът от испански е на Росица Ишпекова). Чавес не престава, през четирите си мандата – последният недовършен-, дискурсно да конструира образа на една лелеяна Венецуела, словесен конструкт който, освен космическите приходи от петрола, го оставя на власт до неочакваната му и преждевременна смърт.

Обект и предмет на изследването.

Теоретико-методологичната рамка

Обект на изследването в настоящата статия са публичните изявления на Тръмп за Европейския Съюз като цяло и конкретни европейски държави и лидери в частност, по време на европейската му обиколка и посещението в централата на НАТО през 2018 г.

Предмет на изследването е връзката между идиолекта на един световен лидер и неговия стил на управление и свързания с това основен въпрос: *Какво постига Доналд Тръмп чрез езика в публичните си изяви?* Така формулиран, този въпрос може да се раздели на две:

Първо, доколко анализът на езика и речевите модели разкриват идентичността на световния лидер?

Второ, как е конструиран образът на политическия субект (субекти) в публичните изявления на Доналд Тръмп за ЕС и какъв е този образ?

Теоретико-методологичната рамка на анализа е интердисциплинарна по своята същност. Тя е свързана с политологията, конструктивистката парадигма в теориите на международните отношения и клоновете на съвременната лингвистична наука. Затова ще използваме дискурсия подход в анализа на общественно-политическите явления с базисното му допускане, че използваният в даден дискурс език зависи от социалния контекст. Дискурсивното взаимодействие се осъществява посредством езика и речевите модели, като наред с това се конструират и нови пластове в социалния контекст.

Критическият дискурс анализ се осъществява в следните клонове на съвременната лингвистика:

1. Социолингвистиката и лингвистичната антропология – конструирането в дискурсивното взаимодействие на социално-политическите идентичности и образи (Gumperz, 1982, Bucholtz & Hall, 2005; De Fina, Schiffrin, & Bamberg, 2006). Изследването на стилистико-риторичните аспекти на идиолекта на даден политик също е предмет на социолингвистичните и антропологични перспективи на стила в публичния и медиатизиран дискурс (Coupland, 2007, Schiffrin, 1987; Tannen, 2007).

2. Етнографското разбиране на връзката език – политика се проявява чрез създаването, възприемането и тълкуването на медиатизирания политически дискурс (Wodak, 2009). Например надигащият се лаяв и десен популизъм е антагонистична реакция на политическите и икономическите сили на глобализацията (напр. Wodak, 2015).

3. Връзката език – идентичност се проявява в институционалното взаимодействие между политиката и медиите и касае въпросите на връзката между политическата и медийната власт.

Кратък преглед на някои от изследванията, засягаща речевите модели и дискурсивните маркери, характерни за Доналд Тръмп

Много политически анализатори, университетски професори и представители на когнитивната наука изучават избора на лингвистичните средства на Доналд Тръмп като политик, строителен предприемач и риалити знаменитост.

Някои изрази като *велик народ* (*great people*), *не е добре* (*not good*) са сред най-широко използваната лексика от 45-ия президент на САЩ. Тръмп вече е популярен с няколко обикновени фрази – *да направим отново Америка*

велика (make America great again), да построим стената (build the wall), както и с отделни думи – печеля, тъжно, велико (win, sad, great).

В изследване на езика на популизма, използван от Тръмп, Сюзан Хънстън от Университета в Бирмингам го нарича *необичаен* за президент на страна с огромно влияние (Hunston, 2017). А според Джон МакУортър от Колумбийския университет, Тръмп използва съвсем обикновен език и в официална среда никога не съумява да излезе извън сферата на небрежния и разговорен регистър, а последното "не е характерно дори за епохата на туземните общности, когато не е имало писменост" (MacWhorter, 2017).

Според Дженифър Склафани, доцент по лингвистика в Университета Джорджтаун и автор на книгата *Говори Доналд Тръмп: Социолингвистично изследване на стил, метадискурс и политическа идентичност* [4], със своя език той се стреми да брандира своя политически образ. "С начина, по който говори, Тръмп създава спектакъл (шоу): налага усещане за сила на нацията, за решителност, както и чувството, че с хиперболи и прямота може да се постигне всичко." (Sclafani, 2018, p. 3).

Изследователи и политически анализатори са установили някои отличителни лингвистични характеристики и типични дискурсни маркери на речта на американския президент. Те стигат до заключението, че идиолекта на Тръмп се характеризира с непринуденост и най-обикновен разговорен стил: елементарен речник и граматика, повторения, хиперболи и внезапна смяна на темата по средата на речта или на изречението – нещо типично за ежедневната реч и крайно нетипично за президент, говорещ пред публика във формална среда.

Лексика, граматика, синтаксис

Първо, налице е елементарна и базисна лексика, както и думи лишени от съдържание. Според Джоан Шайбман [5] това са думите *нещо (thing)* и подсилващи наречия като *много (very)*, (Joanne Scheibman, цитат по King, B., J., 2018). Политическият анализатор от *New York Times*, Теди Уейн също посочва склонността на Тръмп да използва твърде често в официалните си речи и изявления определения като *огромен* и *много (tremendous, very; Teddy Wayne, пак там)*.

Второ, използване на емфатичен език и хиперболи. Характерна за Тръмп е употребата на изпразнени от съдържание прилагателни (empty adjectives) [6], използвани както в положителен смисъл, така и в отрицателен – *велики и красиви работници (great beautiful auto workers), чудесни и невероятни американци (wonderful incredible Americans), много, много несправедливи цени на лекарства (very, very unfair drug prices)* и хиперболи като *неверо-*

ятен напредък (*incredible progress*) или *изключителен успех (extraordinary success)* и др. (Lakoff, 2017).

Трето, налице е елементарна граматика и нарушаване на основни граматически правила. В изследване, проведено в Университета в Бирмингам и ръководено от Лео Врана и Геролд Шнайдер и основано на емпиричен материал от предизборни дебати за американска надпревара в САЩ в периода 2000-2016 г. (с участието на президентите Буш, Клинтън, Обама и кандидатите за президент Хилари Клинтън и Доналд Тръмп) се извеждат следните заключения: Тръмп използва по-кратки думи и по-ограничена лексика, което предполага, че неговият език изглежда познат на по-голяма част от хората. Граматиката му, по определен брой критерии е елементарна: изреченията му са кратки с ограничен брой съществителни, в сравнение с броя на глаголите и съвсем малко комбинации от две съществителни. Известно е, че използването на по-голям брой съществителни в сравнение с използваните глаголи, както и изразяването на идеи с поредица от изрази с две съществителни е характерно за по-сложния език. Съществуват достатъчно доказателства, че обикновеният разговорен английски език използва повече глаголи, докато формалният език е с повече съществителни (цитат по S. Hunston, 2017).

Четвърто, прост и ясен синтаксис. Употребата на отделни думи или кратки фрази, за разлика от цели изречения е типична за неформалните разговори и диалогичната реч (Joanne Scheibman, цитат по S. Hunston, 2017). Според Хънстън Тръмп използва нестандартни, но често използвани ежедневни синтактични структури. В речта си той е склонен да използва поредица от подчинени изречения, които не са свързани с главното изречение. Изследователят твърди, че президентът на САЩ използва езика на уличния хулиган, елементарен в структурно-синтактично отношение и често нестандартен. Предпочита открито изразеното мнение пред "политически мъдрото". Това е езикът на всекидневния, непринуден говор, характерен за частни разговори, макар да се използва в публични изказвания.

Дискурсни маркери

Дискурсните маркери играят важна и сложна роля в изграждането на кохерентен текст (Schiffrin, 1987). Тяхната роля при определянето на последователните и йерархични връзки между твърденията, изказани в даден текст не може да бъде определена с прост алгоритъм. Това съображение е особено важно и релевантно в настоящето изследване, предвид факта, че изследователите на речта на Доналд Тръмп са единодушни за липсата на кохерентност – смислена цялост и завършеност – в публичните изказвания на американския президент. Дискурсните маркери представляват фрази, ли-

шени от пълно значение, но смислово определят речта като я организират или служат, за да се наблегне на важни моменти.

Пример в това отношение е "Цените ще спаднат. *Вижте* какво ще стане" (Watch). *Вижте* накъсва изказаната идея и подканя публиката да аплодира по същия начин както "вярвайте ми". Според Склафани това представлява интересен трик – думата е "ориентирана едновременно назад и напред във времето". Акцентът се поставя върху току-що казаното и е средство, с което се подканват зрителите към аплодисменти. (Sclafani, 2018, p. 32).

Политическият анализатор Илас Стоплер от *The Wall Street Journal* обяснява, че Тръмп използва фразата *хората не знаят* (*people don't know*) или *току-що научих* (*I just learned*) с цел да прикрие собственото си незнание по определени въпроси.

Според МакУортьър Тръмп изпитва силно желание да дава вид, че е крачка пред всички останали. Други любими фрази като *повярвайте ми* (*believe me*), *повече от когато и да било* (*more than ever before*), *повече от това, което сме виждали преди* (*more than we've ever seen before*), *никога не може едно нещо да е лошо, то е много лошо* (*it can't ever be that something is bad, it's very bad*) се използват, за да се прикрие факта, че му липсват нови идеи и прозрения. Те са еквивалент на "хм" или почесване по главата (MacWhorter, 2017).

Според Склафани Тръмп се отличава и с думите, които не използва. Тръмп започва изреченията си с *ами* (*well*) много по-рядко от други представители на републиканската партия, участвали в предизборната надпревара през 2016 г. Той използва тази умела езикова стратегия, за да изгради собствената си президентска личност като "пряк човек, който не иска да говори празни приказки". Пропускането на *ами* (*well*) в началото на изречението помага на Тръмп да бъде възприеман като открит мъж, който не се опитва да избягва зададените му въпроси, тъй като това защитно средство се възприема като израз на колебание (Sclafani, 2018, p. 45)

Повторение и прекъсване в интервюта

Според Теди Уейн "комбинацията от елементарен език и повторение помага на слушателите да запомнят и цитират неговите фрази, за разлика от логически изградените параграфи на Обама".

Джоан Шайбман изтъква важността на повторението в интерактивния дискурс: то се използва от говорителя за емпфаза, за изразяване на солидарност и одобрение на мнението на събеседника, свързвайки идеите в дискурс и спомагайки запомняне на чутото. Например, активната употреба на повторения от Доналд Тръмп се описва като заместител на съществени обяснения (Lakoff, 2016 [April 6]) или като техника за подсилване на връзката със слушателите и убедеността в качествата на говорещия (G. Lakoff, quoted

in Rossman, 2017). Повторенията, наред с други лингвистични стратегии е съзнателна манипулация на неговата аудитория. "Език, който се вписва в даден мироглед, активизира този мироглед и подсилвайки го в същото време изключва (деактивира) друг мироглед. Колкото повече се обсъждат идеите на Тръмп в медиите, толкова по-въздействащи и силни стават, както за убедените консерватори, така и за умерените и прогресивни хора. "Това е валидно и за случаите, когато атакуваме идеите на Тръмп. Причината за това е, че когато отричаме нещо, ние го подсилваме. Без значение дали говориш в подкрепа на Тръмп или го атакуваш, ти му помагаш" (Lakoff, 2016).

При анализа на речевите модели на Тръмп в разговори, дискусии и интервюта се очертава склонността му да прекъсва, което го отличава от неговите опоненти и допринася за разграничаването на специфичен стил и поведение, посредством които се конструира идентичността на силен, решителен кандидат-президент.

Езикът на Доналд Тръмп по време на европейската му обиколка и посещението в централата на НАТО през юли 2018 г.

Водещи американски и европейски медии определят европейската визита на Доналд Тръмп през юли 2018 г. като катастрофа, отбелязвайки историческата промяна в отношенията на САЩ към Европейския съюз, а много европейци виждат в американския президент сериозна заплаха.

Според *Ройтерс*, пътуването на Тръмп до Белгия, Великобритания и Финландия е белязано от честите му гневни забележки и заплахи към съюзниците от НАТО, определено контрастиращи с опитите му да спечели благоразположението на Русия, въпреки информацията на американските разузнавателни служби за намесата на Москва в изборите през 2016 г. в негова полза. В Брюксел Тръмп предизвика объркване и хаос, остро порицавайки съюзниците от НАТО за това, че не заделят достатъчно бюджетни средства за своята отбрана. Пристигайки 45 минути по-късно за втория ден на срещите обърка и дневния ред (Reuters, 16 July 2018).

В статия, озаглавена *Доналд Тръмп критикува съюзниците от НАТО*, *Файненшиъл Таймс* описва срещата с европейските лидери като *хаотична*, отбелязвайки критиката, отправена към европейските лидери (*the Financial Times*, 12 July 2018).

Според *Индипендънт* (*The Independent*, 8 July 2018), тревогите на съюзниците и надеждите на Москва се основават на "войнствения подход" на Тръмп към външната политика. Изданието цитира официални представители на САЩ и Европа, според които президентът вече не се интересува от дългата история на политическите и военните съюзи, в които Америка участва или от колективната експертност по отношение на външната по-

литика на американското правителство. Тръмп по-скоро разчита на собствените си инстинкти и умения да изгражда лична връзка със световните лидери. Подобен подход насърчава автократи като Путин, които виждат в Тръмп човек, склонен да прости минали прегрешения с цел извличане на дивиденди. А това тревожи съюзниците и някои от най-близките съветници на Тръмп, защото президентът би могъл да трупа дивиденди от проблеми като анексирането на Крим и продължаващата дестабилизация на Украйна.

Подходът на Тръмп подкопава устоите на отношенията на САЩ със съюзниците, които все повече са на мнение, че по отношение на международната търговия, НАТО и дипломатията Тръмп минира установения след Втората световна война световен ред и търси конюнктурни (и вероятно илюзорни) успехи и завоевания. Цитира се и посещението на френския президент Макрон в Белия дом през април 2018 г., по време на което Тръмп отправи критики към британския премиер Тереза Мей и към германския канцлер Ангела Меркел, както и изявлението му за *Washington Post*, че "имиграцията разрушава Европа такава, каквата я познаваме и е много тъжно да наблюдаваме случващото се".

Според *Айриш Тайм*, посещението на Тръмп във Великобритания и в централата на НАТО шокира европейците, отправяйки директни атаки към съюзниците и демонстрирайки липса на дипломация заявявайки приоритета си *Америка на първо място*. Много заглавия цитираха твърденията му, че Германия е кукла на конци в ръцете на Русия, а Великобритания е клиент на ЕС. НАТО е представен като компромисна бизнес транзакция, а не като военно-политически съюз с трайни взаимоотношения. Държавната администрация на Тръмп използва Брексит, за да отслаби ЕС, който в момента е сериозен икономически и политически конкурент. Променящият се подход на САЩ е съществено предизвикателство за ЕС, тъй като неговите интереси и ценности се отдалечават от тези на по-уверените и егоцентрични Съединени американски щати. Различията по отношение на търговията, Иран, климатичните промени и сигурността определят необходимостта от повече единство и увереност в Европейския съюз, ако той възнамерява да остане един от основните играчи на международната сцена (*The Irish Time*, 2018). По подобен начин описват европейската обиколка на Тръмп през лятото на 2018 г. и водещите американски медии. *Ню Йоркър* описва въпросната визита по следния начин: "Когато Тръмп беше избран за президент много правителства по света, особено дългогодишните европейски съюзници на Америка се надяваха, че хората в екипа на президента и прословутия контрол [7] в политическата система на САЩ ще ограничи неговите желания за изолационизъм и едностранно взимане на решения. Изказванията му по теми, касаещи околната среда, Иран, Израел, международната търговия и НАТО, сложиха край на заблудите сред партньорите на Америка. Поведе-

нието му по време на седемдневното посещение в Белгия, Великобритания и Финландия само потвърди най-големите страхове, които германският външен министър Маас *изрече на глас*. По време на пътуването Тръмп изглеждаше решен да създава проблеми за НАТО и ЕС – двете транснационални институции, които от десетилетия определят образа на Европа. По време на подготовката за срещата му с Путин, попитан да определи "най-големия враг" на Америка, Тръмп заяви: "Мисля, че Европейският съюз е враг по отношение на това, което правят в търговията. Е, вие не бихте предположили, но ЕС е враг." (The New Yorker, 17 July 2018). Според *Ню Йорк Таймс*, "г-н Тръмп постави предизвикателно начало на срещите, наричайки действията на съюзниците *престъпни* заради държавните разходи за отбрана и нападайки Германия я нарече *пленник* на Русия" заради доставките на руски природен газ и енергийните сделки. Изданието дословно цитира американския президент, който остро критикувайки Германия, заявява, че страната е напълно "контролирана от Русия" заради зависимостта ѝ от руския природен газ. Според Тръмп, САЩ правят твърде много разходи, за да бранят Германия от Русия, а "Германия плаща милиарди долари годишно на Русия." Той критикува Берлин за Северен поток 2, проект на стойност над 10 милиарда долара, наричайки "Германия пленник на Русия", а "бившият канцлер на Германия – шеф на доставящата газ компания", визирайки Герхард Шрьодер. "Кажете ми редно ли е това?" Тръбопроводът е деликатен въпрос в Европа, на който много европейци се противопоставят по причини, свързани с въпросите на сигурността и опазването на околната среда" (*The New York Times*, 2018).

Ю Ес нюз (US News) цитира Тод Зексер, професор в катедрата по политически науки Удроу Уилсън в Университета на Виржиния [8], експерт в областта на неразпространението на ядрено оръжие и международната сигурност. По негово мнение поведението на Тръмп "изпраща посланието, че САЩ може и да не са готови да се обвържат в съюз до познатата в миналото степен". "Откритото и шумно критикуване на съюза носи риск от създаване на впечатление у президента Путин, че САЩ би се поколебал да брани съюзник" (*US News*, 17 July 2018).

Публични изявления на Доналд Тръмп по време на европейската му обиколка и посещението в централата на НАТО през юли 2018 г.

Ето някои от изявленията на Доналд Тръмп по време на европейската му обиколка през лятото на 2018 г. с които нарушава нормите на политическата коректност и използва елементарен и груб език, неправилна граматика и синтаксис:

Немското списание *Der Spiegel* цитира източници, присъствали на срещата на НАТО:

"Германците са лоши, много лоши... Погледнете огромния брой коли, които продават в САЩ. Ужасно. Ние ще спрем това."

"*The Germans are bad, very bad ... Look at the millions of cars they sell in the US. Terrible. We'll stop that.*" (Muller, 2017).

Нюзуик цитира интервю, публикувано от германския ежедневник *Билд* и британския *Таймс*, в което коментира политиката на канцлера Меркел по отношение на бежанците:

"Мисля, че тя направи една огромна грешка и това е, че прие всички тези незаконно пребиваващи в страната, нали знаете, да приеме всички тези хора откъдето и да идват те."

"I think she made one very *catastrophic mistake* and that was taking all of these illegals (sic), *you know* taking all of the people from wherever they come from." (Kwong, 2018)

Същото издание цитира и противоречивите думи на Тръмп на срещата на върха на НАТО: "Имаме много, много добри отношения с канцлера. Имаме великолепни отношения с Германия" казва Тръмп, като се обръща към канцлера Меркел. "Вие постигнахте невероятен успех и аз Ви поздравявам за това. Огромен успех."

"Германия, що се отнася до мен, е пленник на Русия, тъй като получава много от енергията си от Русия".

"We have a very, very good relationship with the chancellor. We have a *tremendous relationship* with Germany," "You've had tremendous success and I congratulate you. Tremendous success."

"Germany, as far as I'm concerned, is captive to Russia, because it's getting so much of its energy from Russia". (Kwong, 2018)

Агенция *Poitemc* се позовава на думите на Тръмп пред британския ежедневник *The Sun*, изречени по повод преговорите за Брекзит: "Ако сключат подобна сделка, ние ще си имаме работа с Европейския Съюз, вместо да работим с Великобритания, така че това вероятно ще провали сделката."

"If they do a deal like that, we would be dealing with the European Union instead of dealing with the UK, so it will probably kill the deal." (Reuters, 15 Jul 2018)

Същата агенция цитира думите на президента в интервю на водещия на "*CBS Evening News*" Джеф Глор в Шотландия, в което Тръмп описва Европейския Съюз като враг в търговските отношения:

"Смятам, че Европейският съюз е враг с това, което ни причиняват в търговията. Вие не бихте си го помислили за Европейския Съюз, но той е враг,"

"I think the European Union is a foe, what they do to us in trade. Now you wouldn't think of the European Union but they're a foe," (Reuters, 15 Jul 2018)

Според *Блумбърг*, говорейки за Жан-Клод Юнкер, Доналд Тръмп използва незавършени изречения без ясна предикация, които разкриват неговата некомпетентност: "Добре, с Жан-Клод – големия Жан-Клод, който дойде тук."

"Имам предвид, ще ви кажа – но Жан Клод. Погледнете Европейския Съюз – Съюз, той има също толкова ограничения, колкото и всяка една страна по света – включително и Китай". "Европейският съюз не допуска нашата селскостопанска продукция. Те имат стена. Те дори не – дори не са мита, те имат стена". "Знаете голямо медицинско оборудване като това, произведено от Филипс и други".

"OK, with Jean-Claude -- the great Jean-Claude, who came here"

"I mean, I will tell you -- but Jean-Claude. Look at the European Union -- Union, it's as restrictive as any single country in the world -- including China"

"European Union doesn't let our agricultural products in. They have a wall. They don't even -- it's not even a tariff; they have a wall."

"You know, the big medical equipment, like made by Philips and others." (Bloomberg news, 31 Aug 2018)

Блумбърг цитира и пост на Тръмп в Туитър, в разгара на спора в германското коалиционно правителство по повод на миграцията.

"Народът на Германия се обръща срещу лидерите си, докато миграцията клати вече слабата Берлинска коалиция". "Престъпността в Германия се е увеличила. Голяма грешка, която беше допусната в цяла Европа, позволявайки на милиони хора да влезнат и сериозно и агресивно да променят културата им!"

"The people of Germany are turning against their leadership as migration is rocking the already tenuous Berlin coalition," "Crime in Germany is way up. Big mistake made all over Europe in allowing millions of people in who have so strongly and violently changed their culture!" (Bloomberg news, 31 Aug 2018)

В електронното си издание сп. *Политико* публикува стенограма от пресконференцията на британския министър председател Тереза Мей и американския президент Доналд Тръмп в Чекърс на 13 юли 2018 г.

Въпрос: Изглежда коренно променихте отношението си към Брекзит. Отредено ни е да имаме специални взаимоотношение, но Вие отправяте лични критики към министър председателя?

Тръмп: Не съм критикувал министър председателя. Аз много уважавам министър председателя. Беше написана една история, която като цяло беше добре, но не включваше страхотните неща, които казах за министър председателя.

Въпрос: Кои са трите или четирите неща, които се надявате да постигнете по време на срещата си с Путин? Каква е ползата за САЩ от това, че ще има американски войски в Европа?

Тръмп: Отиваме на срещата с Путин след страхотна среща на НАТО. В началото имаше противоречия, но след това всички се съгласиха да се обединят и Обединеното Кралство се присъедини напълно. Завършихме тази среща по-обединени и по-богати като група от когато и да било преди. Така че влизаме силни. Ще разговаряме за няколко неща: Украйна, Сирия, Далечния Изток, разпространението на ядрено оръжие. Ние активно модернизираме и оправяме и купуваме и това е просто една опустошителна технология (хипербола и незавършено изречение). Това е много лоша политика. Ние нямаме избор. Ние сме изключително големи и те са много големи и аз ще говоря за разпространението на ядрено оръжие.

Въпрос: Влиянието на имиграцията върху Европа?

Тръмп: Мисля, че беше лошо за Европа. Познавам Европа много добре и беше много тежко. Видяхме няколко терористични атаки. Смятам, че променя културата и влияе отрицателно на Европа и Германия – имам чудесни отношения с Ангела Меркел, но миграцията навреди на Германия и на други части на Европа. Не е политически коректно да го казвам, но ще го кажа и то ще го заявя категорично.

Въпрос: През седмицата критикувахте съюзниците от НАТО и приемате като противник министър председателя Мей – давате ли предимство на Путин като предизвиквате съюзите?

Тръмп: Това е толкова неточно отразяване от страна на NBC, които вероятно са по-лоши и от CNN. Оставихме НАТО с повече пари, по-обединен и с повече дух от когато и да е било преди. Имаше хора, които не плащаха сметките си и не изпълняваха ангажиментите си. Когато погледнете това, което сме постигнали по отношение на Русия, мога да се обзаложа, че те казват: "Ще ми се Тръмп да не беше спечелил изборите." Бяхме изключително строги с Русия, включително и тогава, когато министър председателят се обади след като ужасно нещо се беше случило тук. Тя ме попита дали аз бих направил нещо и ние експулсирахме 60 човека – Германия изгони трима. Фалшивите новини не искат да говорят за това. Бяхме много категорични с Русия. Ако аз имах отношения с Русия или Китай, тези отношения щяха да са добри. Ако се разбираме с други страни, това е добро нещо.

Въпрос: Отношенията Ви с Великобритания по-специални ли са от отношенията Ви с други страни?

Тръмп: Бих дал на отношенията ни с Великобритания най-високото ниво на специални. Позволено ли ми е да отида по-високо от това? Те са много специални хора, това е много специална страна, а и майка ми е родена в Шотландия.

Въпрос: По отношение на срещата Ви с Путин, какво ще е посланието Ви за Сирия?

Тръмп: Мисля, че когато се организираше срещата, от моя гледна точка не можеше да има големи очаквания, но може да излезем с нещо изключително. Разпространението, според мен, е най-големият световен проблем. Аз разбирам ядрен. Преди разговарях за ядрен с чичо ми. Това е най-големият проблем на света, така че ако можем да направим нещо да го намалим, това може да е мечта, но това е тема, която ще повдигна пред него.

Въпрос: Какво бихте искали да чуете от Путин?

Тръмп: Ще говоря първо с него преди да говоря с вас. Не тръгвам с големи очаквания, но ние бихме могли да приключим с изненадващи неща. От години казвам, че да имаме отношения с други страни е хубаво нещо. Не бих могъл да надценя (дам твърде висока оценка на) срещата на НАТО, която се проведе вчера. [9]

Заклучение

Основна цел на изследването бе да покаже, че в публичните си изяви, политическите лидери конструират самоличността си или изграждат собствения си образ. Това изследване потвърждава находките на изследователи в областта на езика и политическата риторика на Тръмп, които се възприемат като неуместни за президент.

Ако се върнем отново към изследването на Склафани, Тръмп използва езика "за да създаде марка" като политик. Той създава "спектакъл по начина, по който говори: със своята прямота и хиперболичност на изказа, той култивира у нацията чувство на мощ и решителност; внушава, че именно той ще доведе нещата до успешен край" (Sclafani, 2018, p. 1). Нещо повече, резултатите от изследването потвърждават находките на Sclafani, според които дискурското конструиране на идентичността на Тръмп се постига чрез набор от лингвистични стратегии, които маркират идиосинкретичен стил и изграждат идентичността му на убеден политически лидер и спомагат предаването на популисткото му послание (Sclafani, 2018, p. 89). Те се отнасят както до езикови особености на идиосинкретичния стил така и за невербалните знаци и действия, които

- водят до изграждането на неговата идентичност като политически лидер по убеждение, на човек, изоставил комфорта и успешния си бизнес, защото се чувства призван да служи на народа си;
- спомагат да се чуе по-силно позицията му по различни въпроси и представят позицията му като последователна;
- допринасят за създаването на популистки послания.

Друг значим въпрос в международните отношения, на който статията е посветена е какъв е образът на ЕС, дискурсно конструиран в публичните изявления на Доналд Тръмп. Тази цел на изследването е свързана с определяне на мястото, което ЕС и държавите-членки заемат във външната политика на САЩ. Логически последователният анализ разкри, че съюзът не е сред външнополитическите приоритети на управляващата държавна администрация на САЩ. Това, на свой ред, доказва приемствеността на американската политика на *безпристрастно превъзходство*, която бе обект на друго изследване за публичните изявления на американския президент по повод Балканите, направено от една от авторките на настоящата статия (виж К. Братанова 2019).

Образът на ЕС е конструиран като разпадащо се общество, разкъсвано от противоречия, за което става все по-трудно да следва общи политики, тъй като националните интереси доминират. ЕС не е приоритетен стратегически партньор на САЩ.

Остават въпроси, чиито отговори тепърва ще бъдат във фокуса на политическите анализатори. Последваща и интересна разработка би бил и анализа на езиковите, прагматичните и когнитивни характеристики на дискурса на популизма и изолационизма в епохата на пост-истината, предвид на появата на редица държавни и недържавни актьори, които с лекота си служат с подобен език.

Бележки:

[1] Президентът Буш стана известен със своя ‚народен‘ език и странна дикция.

[2] Участник в американско реалити шоу, писател и бивш политически сътрудник на Президента Тръмп в качеството на директор комуникации към Пиар службата на Белия дом.

[3] Туитър е една от многото социални мрежи, която Обама използваше по време на неговата кампания през 2008 г. Щабът на Обама използваше Туитър, за да обявява къде се намира президентът в момента и за реклама на интернет страницата на кампанията. Той лично публикува туитове по време на цялата кампания. Неговите нередактирани, импровизирани постове поддържат връзката с неговите поддръжници и привличат внимание към него, което на свой ред му печели безплатна реклама по телевизията и във вестниците.

[4] която изследва езика на президента от момента, в който Тръмп обяви началото на предизборната си кампания си през 2015 г.

[5] професор по приложна лингвистика в Old Dominion University, Norfolk, Virginia.

[6] термин, въведен от Робин Лейкоф относно прилагателни имена, които "говорят по-скоро за емоционалното и психическо отношение на говорещия" отколкото по същество.

[7] system of checks and balances.

[8] Woodrow Wilson Department of Politics.

[9] Donald Trump: I didn't criticize the PM. I have a lot of respect for the PM. A story was done that was generally fine but didn't put in the *tremendous things* I say about the PM.

Референци:

Bloomberg news, 31 Aug 2018. "Transcript of President Trump's Interview With Bloomberg News". Available at: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-08-31/president-donald-trump-interviewed-by-bloomberg-news-transcript>.

Bucholtz, M., & Hall, K., (2005), Identity and interaction: A sociocultural linguistic approach. *Discourse Studies*, 7(4–5), 585–614.

Charteris-Black, J. (2005), *Politicians and Rhetoric. The Persuasive Power of Metaphor*. Houndmills and New York: Palgrave MacMillan.

Charteris-Black, J. (2007), *The communication of leadership: The design of leadership style*. Routledge.

Comey, J., (2018), *A Higher Loyalty: Truth, lies and leadership*. Pan Macmillan
Coupland, N., (2007), *Style: Language Variation and Identity*. Cambridge University Press.

De Fina, A., Schiffrin, D., & Bamberg, M. (Eds.) (2006), *Discourse and identity*. New York, NY: Cambridge University Press.

Gumperz, J., (1982), *Discourse strategies* (Vol. 1). Cambridge: Cambridge University Press.

Hunston, S. (2017), *Donald Trump and the language of populism.*, University of Birmingham. Retrieved at <https://www.birmingham.ac.uk/research/perspective/donald-trump-language-of-populism.aspx> (Last accessed 22 May 2019).

Lakoff, G., (2016), *Understanding Trump*. Retrieved at https://www.press.uchicago.edu/books/excerpt/2016/lakoff_trump.html (Last accessed 22 May 2019).

Lakoff, R., T., (6 April 2016), *Donald Trump, the poet*. Retrieved at <https://robinlakoff.com/language/donald-trump-the-poet/#more-220>. (Last accessed 22 May 2019).

King, B., J., (2017), *What Should We Make Of Trump's Speech Patterns — And Our Responses To Them?*. Retrieved at <https://www.npr.org/sections/13.7/2017/09/14/550689593/what-should-we-make-of-trump-s-speech-patterns-and-our-responses-to-them?t=1540312262450> (Last accessed 22 May 2019).

Koch Kozhuharova, D., (2015). *Hispanoamérica: en busca de claves por su política y su economía* (Bolívar, Chávez, Venezuela), Издателски комплекс УНСС.

- Kwong, J. (2018). Newsweek 7 Jul 2018. Donald Trump Claims 'Very Good Relationship, With Angela Merkel Hours After Calling Germany 'Captive of Russia''. Retrieved at <https://www.newsweek.com/donald-trump-angela-merkel-relationship-1018715> (Last accessed 22 May 2019).
- MacWhorter, J., (2017), Donald Trump's Way of Speaking is 'Oddly Adolescent'. The 11th Hour | MSNBC. Retrieved at <https://www.youtube.com/watch?v=phsU1vVHOQI> (Last accessed 22 May 2019).
- Muller, P., (2017), *Der Spiegel* (26 May 2017). At a meeting with European Union leaders on Thursday, U.S. President Donald Trump was sharply critical of Germany. Retrieved at <https://www.spiegel.de/international/world/trump-in-brussels-the-germans-are-bad-very-bad-a-1149330.html> (Last accessed 22 May 2019).
- Newman, O. M., (2018), *Unhinged: an insider's account of the Trump White House*. Simon and Schuster.
- Politico (13 July 2018), Full text: Donald Trump-Theresa May press conference. Retrieved at <https://www.politico.com/story/2018/07/13/full-text-theresa-may-trump-visit-transcript-718569> (last accessed 22 May 2019).
- Reuters (15 July 2018), Trump calls EU a 'foe' on trade: CBS News interview. Available at: <https://www.reuters.com/article/us-usa-trump-eu-foe/trump-calls-eu-a-foe-on-trade-cbs-news-interview-idUSKBN1K50R6> (last accessed 22 May 2019).
- Schiffrin, D., (1987), *Discourse markers*. Cambridge University Press.
- Schwartz, A., (20 October 2016), Trump relies on Mock Spanish to talk about immigration. *Latino Rebels*. Retrieved at www.latinorebels.com/2016/10/20/trumprelies-on-mock-spanish-to-talk-about-immigration-opinion/
- Sclafani, J., (2018), *Talking Donald Trump: A Sociolinguistic Study of Style, Metadiscourse, and Political Identity*. Abingdon, Oxon. New York: Routledge.
- Shugerman, E., (2018), *The Independent*, 9 January 2018. "Mr Trump scores the lowest of any of the past 15 presidents". Retrieved at <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-politics/trump-language-level-speaking-skills-age-eight-year-old-vocabulary-analysis-a8149926.html> (last accessed 22 May 2019)
- Tannen, D., (2007), *Talking voices: Repetition, dialogue, and imagery in conversational discourse* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Thompson, D., (2018), Donald Trump's Language Is Reshaping American Politics, *The Atlantic*, 15 February 2018. <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2018/02/donald-trumps-language-is-reshaping-american-politics/553349/> (last accessed 22 May 2019).
- Winter, J., (2018), The Language of the Trump Administration Is the Language of Domestic Violence., *The New Yorker*, 11 June 2018. <https://www.newyorker.com/culture/cultural-comment/the-language-of-the-trump-administration-is-the-language-of-domestic-violence> (last accessed 22 May 2019).

Wodak, R., (2009), *The discourse of politics in action: Politics as usual*. New York, NY: Palgrave Macmillan.

Wodak, R., (2015), *The politics of fear: What right-wing populist discourses mean*. London: Sage.

Wolff, M., (2018), *Fire and fury: inside the Trump White House*. Little, Brown Group Book Carmelite House.

Woodward, B., (2018), *Fear: Trump in the White House*. Simon and Schuster.

The Economist (10 September 2016), Yes I'd lie to you, Retrieved at <https://www.economist.com/briefing/2016/09/10/yes-id-lie-to-you>. (last accessed 22 May 2019).

The Economist (13 September 2018), Bob Woodward takes on Donald Trump, But rendering a convincing account of his presidency may be almost as hard as embarrassing him, Retrieved at <https://www.economist.com/books-and-arts/2018/09/15/bob-woodward-takes-on-donald-trump> (last accessed 22 May 2019).

ЕЗИКЪТ НА ДОНАЛД ТРЪМП: ДИСКУРСНО КОНСТРУИРАНЕ НА ОБРАЗА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ В ПУБЛИЧНИТЕ ИЗЯВЛЕНИЯ НА ПРЕЗИДЕНТА

Калина Ишпекова-Братанова, Марияна Мирчева

Резюме

Целта на настоящата статия е да покаже ролята, която речта на американския президент Доналд Тръмп играе за изграждане, както на неговия образ на политик, така и на неговата позиция по ключови въпроси на външната политика на страната. Предложен е кратък преглед на изследвания, фокусирани върху речевите модели и дискурсните маркери, използвани от Доналд Тръмп. Направен е кратък анализ на лексико-граматическите и стилистични особености на публичните му изказванията. Специално внимание е отделено на изявенията му по отношение на Европейския Съюз и отношенията на САЩ с европейските им партньори. Изследването е базирано на набор от медийни изяви на президента, публикувани в популярни англоезични медии, които ярко демонстрират ограничената лексика и неточна граматика, характерна за изявенията на Тръмп. Теоретико-методологичната рамка на анализа е интердисциплинарна и включва политологията, конструктивистката парадигма в теориите на международните отношения и клоновете на съвременната лингвистична наука. Особен интерес за авторите представлява анализът на дискурсните маркери в речта на Тръмп, които са не само елемент на езика, но и важен компонент на обществени взаимоотношения. Анализът разкрива популистката нагласа на Тръмп и реанражиране на някои външнополитически приоритети.

Ключови думи: образ, идентичност, анализ на критичния дискурс, външна политика

JEL: Z13, Z18

THE LANGUAGE OF DONALD TRUMP: THE DISCURSIVE CONSTRUCTION OF THE EU'S IMAGE IN THE PRESIDENT'S PUBLIC STATEMENTS

Kalina Ishpekova-Bratanova*, Mariana Mircheva**

Abstract

The present article aims to expose the role that the speech patterns of US President Donald Trump plays in the construction of his own political image as well as his stance on key issues pertaining to US foreign policy. It also makes a brief overview of the research on Trump's speech patterns and discourse markers. A short analysis is made of the lexical, grammatical and stylistic peculiarities of his official statements on the EU and the relations between the United States and their European partners. The research is based on a range of the president's media statements published in a number of English-language media outlets made during his tour across the EU and NATO, which reveal the limited vocabulary and imprecise grammar. The theoretical and methodological framework is interdisciplinary and includes political studies, the constructivist paradigm in the theories of international relations and some branches of modern linguistics. A special research interest are the discourse markers of Trump's statements that are at once a linguistic element and an important component of social relations. The analysis shows Trump's populist attitude as well as the rearrangement of some foreign policy priorities.

Key words: image, identity, critical discourse analysis, foreign policy

JEL: Z13, Z18

---

* Kalina Ishpekova-Bratanova, Senior Lecturer, Department of Foreign Languages and Applied Linguistics, UNWE, email: kalina.bratanova@abv.bg

** Mariana Mircheva, Senior Lecturer, Department of Foreign Languages and Applied Linguistics, UNWE, email: mariyana.simova@gmail.com